

مرکز تۆزۈپ :
باب عالی جاده سنده (اتحاد
تجارت) كىتبخانه سى

آبونه بدلى :

سنه لى ۱۰۰ غروش
آلتى آلتى ۵۰

ممالك اجنييه ايچين ۲۵ غروش ضم
اولوناليدىر .

دىنى ، علمى ، ادبى ، اجتماعى

مخمس

۱۳۳۸

مجموعه كىتابلىرى

صاحبى ، مديرى ، محررى :

آبونه قىدى معامله سى هر سنه نك بونجى
وايكىچى آلتى آلتى اعتباراً اجرا اولونوز

فى: غروش

۱۰

ذى الحجه

۱۳۴۲

اداره خانه سى :
بايزيد جامع شريفى تربيه قاپيسى
قارشيسنده

اسلامك نفعنه خادى مقالات
مع الت شكر قبول ونشر اولونوز

يازانك شخصيتى دكل ، يازينك اهميتى
نظر دقتت آلتيدىر .

كلن يازيلردن شايدان قبول كورولنلر
تاسوخ صيراسيله درج ايديلير .

كونده ريله جاك آثار ، اوقوناقلى
ومختصرجه يازيلش اولماليدىر .

جلد

۵

عدد

۵۰

بولونانلر ، بولونمايانلره تبليغ ايتسينلر . اولورکه تبليغ اولونان ، بالذات حاضر وسامع بولوناندن داها هوشيار وکوشدار اولور ،

ظاهر المولوی

تفسيرلر- مفسرلر:

مفسرين آواسنده کی اختلافات

سؤال: تفصيلات سابقه کزدن تفسيرک (روایت و) درایت) نامرئیه ایکی قسمه آیریلدینی و هر ایکسینکده نظر شرعده بر موقع مخصوصی بولوندینی آکلاشیلور . حال بؤکه بخاری و مسلمده متفق علیه بر حدیث وارد . اوراده فیخر عالم اقدیمز بویورویورلرکه « قران حقنده قلبکزده ائتلاف حاصل اولوب طوردجه اونی اوقویکیزه اختلافده دوشدیککیزده در حال براقیکز و اوجاسدن داغیلکیز » . لفظ حدیث شریف شویله در اقرأو القرآن ما ائتلفت قلوبکم فاذا اختلفتم فقوموا) ایمدی حدیثدن آکلاشیلورکه قرآنده مباحاتک جوازی آرایه اختلاف کیرمدیکی مدت و نقطه لره منحصر ایمش ، نه زمان اختلاف کیره جک اولورسه تعطیل مجلس مناقشه ایتک لازمه دن ایمش . ای..؟ شیمدی بر کره دوشونه لم ، عجباً تفسیر بالدرایه لرک مناقشه و اختلاف سزد و امی و تمادینی ممکنیدر؟ اصلا . شو حالده تفسیر بالدرایه لره ، ناصیل قرین جواز اولیور و تفسیر بالروایه یه قسم اولار ق ذکر اولیور؟ جواب: حدیثه ایکی تورلومعنی ویریلکده درکه سؤالکیزک هدی آتجق ایکنجی معنی اولابیلیر .

برنجی معنی : قلبکیزده نشئه بولندجه قرآن اوقویکیز ، ذره قدر بیقماق ، اوصانمق کبی برشی عارض اولونجه شوق و نشئه کیزک عودتنه انتظاراً بیراقکیز دیمکدرکه شو معنایه کوره سؤالکیزک وارد اولامایه جفی آشکاردر .

ایکنجی معنی : قرآنک بر نقطه سنده اختلافه دوشونجه یه قدر اوقویکیز ، آراکیزه اختلاف کیردیمی در حال براقیکز و بجئی ده کیشدیریکیز دیمکدرکه شو معنایه کوره سؤالکیزک توجهی درکاردر و بوجه آتی جواب ویریلک لازمه دندر : حدیث شریفده کی اختلاف ، ایکی مناظر آراسنده یکدیگره قارشى دشمنجه سنه معامله و مقابله یی محتوی اولان اختلافدرکه بونک منهی اولدیغنده شبهه یوقدر . شیمدی یه قدر امتک باشنده باتلایان فلاکت بومبالرینک یکنانه ماده اشتعالیه سی ده ایشته بو اختلافدر . شو اختلافک آدینه - دشمنجه سنه اختلاف معناسنه - (اختلاف تعادی) اطلاق اولونور .

برده (اختلاف توالی) - دوستجه سنه اختلاف - وارددرکه تفسیر بالدرایه لره حجاز اولان و اوراده جریانی موافق آداب شریعت بولونان بو اختلافدر . اختلاف تعادی یه مثال اولمق اوزره عباسیلر زماننده سرنمای ظهور اولان کلامه عائد اختلافلر کوسترینله بیلیر ، اختلاف توالی یه ده حضرت امام اعظم زمانندن بری فقهای عظام آراسنده جریان ایدن اجتهادی اختلافلر ارايه ایدیلیر . اختلاف تعادی قهرمانلری ، خصمنی دائماً چوقوره دوشورمک خصوصنده اعمال حیل و دسایس و ایجاد طرق خلافیه و سائلنی آراشدیریرلر . بونلر ایچون هدف ، آنجق خصمی الزام ایتکدر . او خصمی کفره بیله القا ایتسه ینه تأمین غلبه خصوصنده فداکارلقدن چکینمک یوقدر .

اختلاف توالی قهرمانلرینک مطمح نظرلری ایسه حقک ظهورندن باشقه بر شئی دکلدر . کرک اوحق ، کندی آئنده یدبیضای توفیق کبی پارلا سین ، کرکسه خصمک آئنده کورونسون ، هدف آنجق حقک تثبیت و تقریریدر ، باشقه بر شئی دکل .

« سنت و جماعت » ایله ، دیگرى « طریق عبودیت » ایله اویری « طاعة الله و اتباع رسول » ایله تعبیر ایدر . حال بوکه بونلرک هبسی بر مراد اطرافنده دولاشمالرینه رغماً آنجق اوصافده آیریش اولورلر . بونلرکده بر تضاد حقیقی تشکیل ایدمه یه چکی شبهه سزدر .

طرز ثانی : سلفدن بری ، افراد کثیره یه شمولی بولونان بر اسم عامک علی سبیل التمثیل بعض انواعی ذکر ایش ، اویری ده ینه او اسم عامک دیگر نوعی برای تمثیل ذکر ایله مش بولونورکه بونی ده بر قاج مثال ایله ایضاح ایدم :

(ثم اورثنا الكتاب الذین اصطفینا) آیتده (ظالم - لنفسه) واجباتی ترک ، محرماتی ارتکاب ایدمه شامل اولور . (مقصد) فاعل الواجبات ، تارک المحرماته شامل اولور . (سابقون) ه کلتیجه : واجبات و حسنات و نوافل ایله تقرب الی اللهده بولونانه شامل اولور .

شیمدی سلفدن هر بری ، انواع طاعاتدن بر طاعتی ذکر ایدمه صورت ظاهرده آرالرنده بر اختلاف وارمش کی کوزو کورسه ده حقیقتده بر مقصد اطرافنده طولاشان اشبو ذوات ، اختلافدن یک اوزاق بولونمقده در . مثلاً اود و لتیلردن بری « سابقدن مراد : وقتک اولنده نماز قیلاندر ، مقصددن مراد : اور تاسنده قیلاندر ، ظالم لنفسه ده وقت اصفراره قدر تأخیر ایدندر » دیر . اویری ده « سابقدن مراد : زکات و صدقه و یرندر ، مقصد : یالکز زکات و یرندر ، ظالم ایسه مانع الزکاتدر » دیرسه آرالرنده تضاد تشکیل ایدمه جک اختلاف بولونمادیغنی آکلامق ایچون یک اوقدر ده رین دوشونمکه حاجت یوقدر ظن ایدم .

مثال دیگر : (ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار) آیتده دنیاده کی (حسنة) پی بعض مفسرین « صحت بدن » و مقدار

بناءً علیه دییه بیلیرکده تفسیر بالدرایه لرده جریانی ضروری بولونان اختلاف ، ممنوع اولان اختلاف تعادی دکلدرکه بادی فساد اولدیغنی جهتله منعی لازم کوزو کسون . بلکه ائمه تفسیر آراسنده کی اختلاف ، فقهای عظام آراسنده کی اختلاف توانیک عینی و موده لی اولماسی لازمه دندر و محط جواز ، آنجق اونقطه یه معطوفدر و السلام .

اختلاف صوری ، اختلاف حقیقی :

سلف اختیار آراسنده تفسیر قرآن خصوصنده ظاهر ابر طاقیم اختلافار رونما اولورسه ده تدقیق نظر اولوندقده بونلرک اختلاف تضاد جمله سندن اولمایوب اختلاف تنوع قیلانندن اولدیغنی کرکی کی آکلاشیایر . شو حالده اختلاف مطلق ایکی یه آیرالمده برینه (اختلاف صوری) دیگرینه (اختلاف حقیقی) دییه لم .

اختلاف صوری :

بو اختلاف ، ایکی طرزده جریان ایدر .

طرز اول : سلفدن بر ذات ، معنای مرادی بر عباره ایله ، دیگرى ده باشقه بر عباره ایله تعبیر ایلر . حال بوکه معنای مرادک نفس الامرده ایکی صفتی اولارق بری ، بر صفتیه ، دیگرى او بر صفتیه تعبیر ایش و حقیقتده مسمی بر بولونمقله برابر آرالرنده کی اختلاف آنجق تعبیرده اولمش اولور ، یوقسه مسماده دکل . مثلاً : سلفدن بری (صراط مستقیم) ی « اتباع قرآن » ایله ، دیگرى « اسلام » ایله تفسیر ایله دیکی خالده بوراده قولک ایکی اولماسنه رغماً معنای مراد بر اولمش اولور . چونکه هر ایکیسی ده (اتباع دین) ده برلشمش بولونورلر . بویسه بر اختلاف تضاد ، یعنی اختلاف حقیقی تشکیل ایله من .

کذلک ینه سلفدن بری (صراط مستقیم) دن

احوال آخرتک تفصیلی ، عبادتک کیفیاتی ، گمائی شرائطی ، اوقاتی ، زکاتک ، حدودک ، کفاراتک ، مقادیری کبی ساحۂ حسن و عقل خارجندہ بولٹان بعض احکام و حقائق عالیہ دینیہ بی معرفتہ غیر کافی در . چونکہ بونوع احکام ، عقل ایلہ دکل ، آنجق معجزات ایلہ مؤید اولان خبر صادقہ بیلنیر . عقول بشر بوخصوصہ ارشادات شارعہ محتاجدر . بوکبی احکام و حقائق دینیہ یالکسر بیانات شارع ایلہ نابتدر .

عقل ایسہ آنجق آنک امکاتی ادراک و بونلری ناطق اولان خطابات شارعی فہم ایدہ بیایر . بناء علیہ احکام و حقائق دینیہ نک جملہ سنی معرفتہ عقل غیر کافی در . ایشته بونک ایچوندرکہ : خالق تعالیٰ حضرتلری امور دینیہ و مصالح دنیویہ دہ افراد بشرک محتاج اولدینی احکام و حقائق عالیہ بی تبلیغ و تعلیم ایدہ رک خلقی حقہ ارشاد وظیفہ مقدسہ سیلہ موظف اولق اوزرہ انبیای عظام حضراتی بعث بیورمشدر .

(بنی الاسلام علی خمس الخ) حدیث شریفیلہ اسلامک مبنی علیہی عد اولٹان اصول و احکام دینیہ دن صومک مشروعتنی ، شرائطنی ، کیفیاتی اوقاتی ، مقادیرنی شرع شریف بیان ایتکسزین عقل بشر ادراک ایدہ مزیدی . آنک ایچون صومہ دائر احکامی شرع شریفدن ، یعنی کتاب اللہ ایلہ سنت رسول اللہدن اخذ و تلقی ایتک مجبوریتندہ یز . بوبایدہ شرعدن مأخوذ اولمیان صرف عقلی سوزلرہ اعتماد و اعتبار ایدہ مہ یز .

بو مقدمہ بی عرض ایلدکدن صوکرہ مقصدہ شروع ایدیورم :

موضوع بحثمز اولان مقالہ لڑک نقاط متعددہ سی خلاف شرع و موجب ضلال اولدیغدن فقرہ فقرہ جواب و یرمک ایسترم ، فقط بوخصوصہ اولان

کافی رزق ، آخرتہ کی حسنہ بی « ثواب و رحمت » ایلہ تفسیر ایلہ مش ، حضرت علی کرم اللہ وجہہ دنیادہ کی حسنہ بی « مرأۂ صالحہ » آخرتہ کی « حوریلر » ایلہ عذاب ناری دہ « کوتوقاری » ایلہ تفسیر ایلہ مش ، حسن بصری ، دنیادہ کی حسنہ « علم و عبادت » آخرتہ کی « جنت » عذاب نارایسہ « جہنمی مؤدی اولان شہواتدر ، دیمشدرکہ شواختلافات ، اساس مقصد اوزرینہ دکل ، تعیرات تمثیلیہ یه محمولدر .

برشماری صورت

اوروج مسئلہ سی حقندہ جواب

وطن غز تہ سنک (۳۷۵) نومرولی نسخہ سندہ عیدادہ افتدینک (سلمان نظیف بک) عنوانی و رسملی غز تہ نک (۳۳) نجی نومرولی نسخہ سندہ سلمان نظیف بکک (رمضان مصاحبہ سی) سرنامہ لی مقالہ سنی اوقودم ، ضروریات دینیہ مزدن بر فرض قطعی نک یا کلیش تفسیر ایدیلدیکنی کوردم . موجب ضلال اولدینی ایچون بو یا کلیشانی تصحیح ایتک وجیہ دینیہ در .

آنک ایچون عاجزانہ بر خدمت دینیہ دہ بولنق مقصدیلہ بو خطای عظیمی رد ایتک ایسترم .

فقط مقصدہ باشلامادن اول انظار قارئینہ شو نقطہ بی عرض ایدہ یم کہ : امام علی (کرم اللہ وجہہ) حضرت تلمینک بر خطبہ بلیغہ سندہ (ان المؤمن اخذ دینہ من ربہ ولم یأخذ عن رأیہ) کلام عالیلری ایلہ بیان بیورلدینی اوزرہ بشر ، دین حق کنندی عقل و رأیندن دکل دہ رییسندن اخذ و تلقی ایتمشدر . واقعا عقل سلیم ، حجج المہیددن بر حجت ، طرق علمدن بر طریق ، خطابات شارعی ، مصالح دین و دنیایی مہرفت ایچون بر آلت اولوب حدوث عالم ، وجود صانع ، توحید باری کبی دائرہ عقلمہ بولٹان بعض حقایق دینیہ بی معرفتہ کافی ایسہ دہ